

Bodies in Alliance

Marinella Senatore

Feb 17.2024 – May 11.2024

Marinella Senatore is a multidisciplinary artist with a special interest on establishing temporary communities where people with common and diverse bonds come together. Simultaneously, as she contemplates the significance of connection and coexistence within these communities, Senatore crafts pieces utilizing diverse mediums such as paper, paint, fabrics and light. Her artworks frequently draw inspiration from dance, popular culture, music and activism.

The artist's second solo exhibition at ADN Galeria, titled *Bodies in Alliance*, serves as a showcase of the diversity in this artist's production. By blending tradition and contemporaneity, she transforms the reality that surrounds the viewer.

The opening will take place on February 17th starting at 12:00, and the artist will be in attendance.

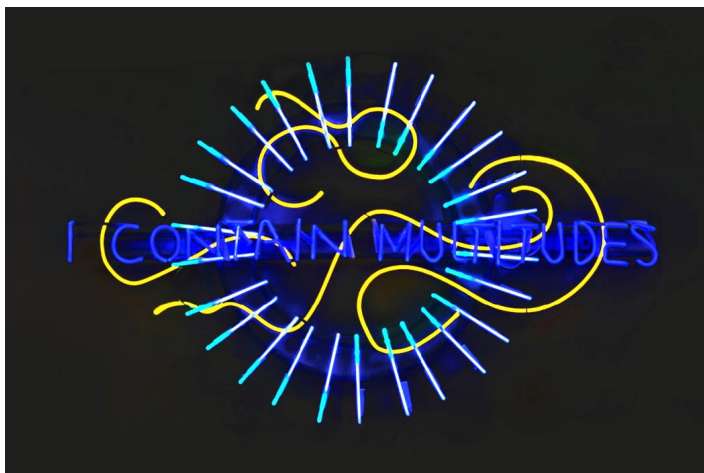
The heterogeneous nature of Marinella Senatore's work is partly shaped by her background: after completing studies at the Academy of Arts in Naples and training as a violinist at the Conservatorio di Avellino, she moved to Rome, where she pursued a career as a director of photography at the Centro Sperimentale di Cinematografia. During her formative years, Senatore actively engaged in feminist and ecological activism, and these concerns are evident in her artistic output whether through the incorporation of recycled and low-consumption materials or the integration of images and slogans directly inspired by these social struggles. Rooted in her background and activism, Senatore's artistic practice aligns with the tradition of participatory art. In her case it is characterized by a vibrant and colorful spirit, emphasizing the exploration of identity through both individual and collective bodies.

It is not surprising, therefore, that this exhibition is titled *Bodies in Alliance*, a phrase derived from a text by feminist philosopher Judith Butler. In this text, the author explains how the alliance among minorities or vulnerable bodies becomes a subversive act with transformative potential to respond to the precarious conditions of our time. Senatore takes these ideas and puts them into practice by fostering the creation of communities, providing them with a space for dialogue and encounters, without giving participants strict instructions. She carefully establishes the conditions for the meeting, but it is the participants who decide the script of the performance and the initial cultural framework.

In this context, a notable series of works stands out under the heading of *The School of Narrative Dance* (2012-ongoing), which brings together volunteers through open calls. This initiative school consists of workshops, performances and parades that highlight the emancipatory power of storytelling, agency and public action. The orchestrated events, varying based on the unique characteristics of the territory where they take place, focus on the participants, encouraging them to sing, speak, dance and interact with each other, projecting a new space of collective and polyphonic memory. As of today, the school has more than 8 million participants worldwide.

These experiences also inform the artist's work in her studio, where she produces two-dimensional pieces including collages and drawings, but also sculptures and installations. These creations blend a variety of materials such as cut-outs, found objects, tape and musical scores. Human silhouettes and texts, from diverse sources including philosophical texts, folk songs, and protest slogans, are prevalent among the motifs. An illustrative instance is the series of paintings titled *The School of Narrative Dance: The Street* (2019), where the artist captures some of her experiences with the school being disrupted by the police.

Another example is the series of drawings titled *It's time to go back to streets* (2021), in which the artist depicts scenes from both the school and numerous protests she has been documenting since 2012. These drawings are meticulous reproductions in pencil and charcoal on paper capturing public gatherings involving students, labor unions, gymnasts, nurses and music bands. The collective bodies in these scenes seem to interpret a universal language inspired by coexistence and dignity. Despite the suggestions of moments and places spanning over fifty years and various remote regions, the distinctions in the drawings are dissolved by the near-synchronized actions of the depicted characters.

Marinella Senatore, *I Contain Multitudes*, 2022.

Also inspired by public protests is the series *Protest Forms Memory and Celebration*, which, constructed from embroidered fabrics, revives both the art of sewing and the solemn tradition of flags in parades and sacramental processions. In contrast to conventional flags, these banners are conceived as secular symbolic objects capable of representing participatory projects. They achieve this through the incorporation of popular elements, figures and slogans that refer to the struggle for civil rights emphasizing into celebration. The messages conveyed on these banners are directly derived from workshops led by the artist, featuring demands, questions or statements that hold a central position. Their social and political meanings narrate the poetry of everyday life and collective wisdom. Senatore has often turned these pieces into actual flags for public actions, where they are raised for people to see and follow. Performers, pedestrians and casual observers converge into a collective body in public space. In this exhibition, the flags are suspended from the ceiling at the center of the room, prompting visitors to alter their visual relationship with the exhibition space.

On the other hand, light sculptures or *luminarias* have become a key and identifying element of Senatore's work. Handcrafted with LED bulbs and recycled materials, these pieces have illuminated public spaces, museums and festivals across the globe. Drawing inspiration from traditional lights in southern Italy, reminiscent of those used in fairs and Christmas celebrations in Spanish cities, the *luminarias* incorporates evocative quotes about empowerment and community building. Examples include the sculptures *We rise by lifting others* (2023), featuring a quote by Robert Ingersoll, or *I contain multitudes* (2022), a nod to Walt Whitman.

Marinella Senatore,
Slow Walk, 2017.

Another form of participatory art that the artist explores is that "social sculptures", pieces where the entity as an artwork converges with its potential use as a strategic device for collective action. An illustrative example is *Protest Bike* (2016-2018), a bicycle equipped with a megaphone, voice recorder, and audio player. Functioning as a sculpture on wheels designed to navigate the streets, the artwork becomes synonymous with the reclamation of public space and the empowerment of residents. Similar to an open microphone, it can be activated by a community that wishes to make its voice heard.

Additionally, the exhibition includes canvas works where Senatore melds painting, photography and collage. This new format allows her to sustain both the vibrant dynamism and the reference to collective struggles. According to the artist's perspective, canonical painting ceased to exist in the 1960s when the avant-garde expanded the boundaries of traditional art to channel the social demands of counterculture and the civil rights movement. Senatore believes that the only way to achieve original painting today is to subvert its purpose and turn it into a collective effort to amplify the shared narratives of a community.

MARINELLA SENATORE

Marinella Senatore (Cava de' Tirreni, Italy, 1977) is a multidisciplinary artist with a background in music, fine arts and film. Senatore has been involved in numerous participatory projects with over 8 million participants in 24 countries around the world.

Her works have been commissioned and exhibited by international institutions, including Museo Madre, Naples; Palazzo Grassi, Venice; Moderna Museet, Stockholm; Museo Boijmans Van Beuningen; CCA, Tel Aviv; Centro de Arte Dos de Mayo, Madrid; Serpentine Gallery, London; Fondazione Sandretto Re Rebaudengo, Turin; Museum of Contemporary Art Chicago; Bozar, Brussels; Kunsthalle Sankt Gallen; Palais de Tokyo, Paris; BAK Utrecht; High Line, New York; Centre Pompidou, Paris; Kunsthaus Zürich; Musée d'art contemporain de Montréal; Pearl Art Museum, Shanghai; Berlinische Galerie, Berlin; MAXXI, Rome; Kästner Gesellschaft, Hannover; Museum der Moderne Salzburg; Museum VILLA STUCK, Munich.

Over the years, *The School of Narrative Dance* has received numerous commissions from institutions such as Centre Pompidou, Paris; Kunsthalle, Mannheim; MAXXI, Rome; Venice Biennale, 2015; Faena Art Forum, Miami; Queens Museum, New York; Kunsthaus, Zurich; Villa Medici, Rome; Manifesta12; Peggy Guggenheim Collection, Venice; Colomboscope, Sri Lanka; Palais de Tokyo, Paris; Blitz, Malta; Museum der Moderne, Salzburg; Museum Villa Stuck, Munich; CCA Tel Aviv.

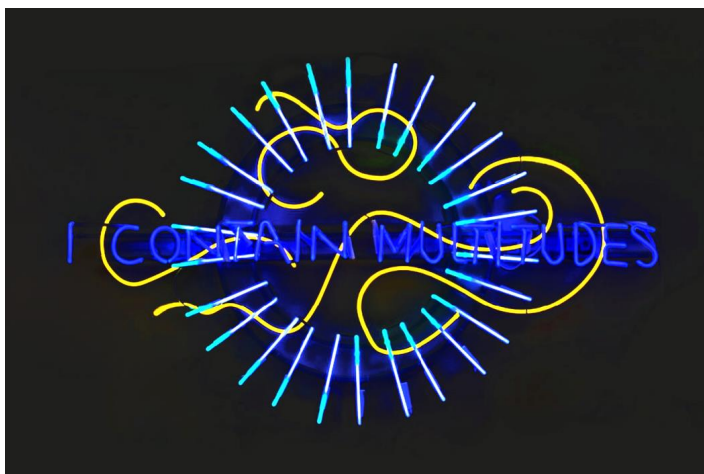
The artist has participated in the following contemporary art biennials: Venice Biennale; São Paulo Biennale; Lyon Biennale; Thessaloniki Biennale; Liverpool Biennale; Athens Biennale; Havana Biennale; Gothenburg Biennale; Cuenca Biennale; Pune Biennale; South Tyrol Biennale; Bangkok Biennale; and Manifesta 12, Palermo.

No es de extrañar pues que esta exposición se titule *Bodies in Alliance*, frase que procede de un texto de la filósofa feminista Judith Butler, donde la autora explica cómo la alianza entre minorías o cuerpos vulnerables se convierte en acto subversivo con capacidad transformadora para responder a las condiciones precarias de nuestro tiempo. Senatore toma estas ideas y las lleva a la práctica favoreciendo la creación de comunidades, facilitándoles el diálogo y el espacio para encontrarse, sin dar instrucciones cerradas a los participantes: ella establece cuidadosamente las condiciones para el encuentro pero son los participantes los que deciden el guion de la actuación y el marco cultural inicial.

En este sentido destaca la serie de obras que, reunidas bajo el epígrafe de *The School of Narrative Dance* (2012-en curso), congrega a personas voluntarias mediante convocatoria abierta. La escuela consta de talleres, actuaciones y desfiles que ponen el acento en el poder emancipador de la narración, la agencia y la acción pública. Los eventos organizados, que varían en función a las características propias del territorio donde se dan, se centran en los participantes, a los que se anima a cantar, hablar, bailar y relacionarse entre ellos, proyectando un nuevo espacio de memoria colectiva y polifónica. A día de hoy la escuela cuenta con más de 8 millones de participantes en todo el mundo.

Estas experiencias también nutren el trabajo de la artista en su taller, donde crea obras bidimensionales como collages y dibujos, pero también esculturas e instalaciones. En estas piezas se mezclan materiales tan diversos como recortes, objetos encontrados, cinta adhesiva y partituras musicales. Entre los motivos abundan las siluetas humanas y los textos, de procedencia también diversa como textos filosóficos, canciones populares y lemas de manifestaciones.

Ejemplo de ello es la serie de pinturas *The School of Narrative Dance. The Street* (2019) en que la artista plasma algunas de sus experiencias con la escuela interrumpidas por la policía, o la serie de dibujos *It's time to go back to streets* (2021) donde representa escenas tanto de la escuela como de diferentes manifestaciones que ha estado compilando desde 2012. Estas últimas son meticulosas reproducciones en lápiz y carboncillo sobre papel de reuniones públicas con estudiantes, sindicatos de trabajadores, gimnastas, enfermeras y bandas de música, donde sus cuerpos colectivos parecen interpretar un lenguaje universal inspirado en la convivencia y la dignidad. A pesar de las sugerencias de momentos y lugares que abarcan más de cincuenta años y muchas regiones remotas, las diferencias en los dibujos se disuelven en las acciones casi sincronizadas de los personajes.

Marinella Senatore, *I Contain Multitudes*, 2022.

También inspirada en las manifestaciones públicas se presenta la serie *Protest Forms Memory and Celebration* que, compuesta por tejidos bordados, recuperan tanto la técnica artesanal de la costura como la solemne tradición de las banderas en desfiles y procesiones sacramentales. Estas banderas, en cambio, fueron concebidas como objetos simbólicos seculares que pueden representar a los proyectos participativos a partir de la inclusión de elementos populares, figuras y consignas que aluden a la lucha por los derechos civiles en términos de celebración. Sus mensajes son extrapolados directamente de talleres dirigidos por la artista: demandas, preguntas o declaraciones que ocupan un lugar central, cuyos significados sociales y políticos cuentan la poesía de lo cotidiano y la sabiduría colectiva. Senatore ha convertido frecuentemente estas piezas en banderas reales de acciones públicas donde se levantan para que la gente las vea y las siga mientras los intérpretes, los peatones y los observadores casuales se fusionan en un cuerpo colectivo en el espacio público. Aquí, cuelgan del techo justo en el centro de la habitación, instando a los visitantes a cambiar su relación visual con el espacio expositivo.

Por otra parte, las esculturas de luz o *luminarias* se han convertido en un elemento clave e identificativo de Senatore. Hechas a mano con bombillas LED y materiales reciclados, estas piezas han iluminado lugares públicos, museos y festivales de todo el mundo. Inspirándose en las luces tradicionales del sur de Italia, que recuerdan también a las que se usan en ferias y navidades en ciudades españolas, las *luminarias* incorporan citas evocadoras sobre el empoderamiento y la construcción de comunidades. Así encontramos las esculturas *We rise by lifting others* (2023), con cita de Robert Ingersoll, o *I contain multitudes* (2022), recordando a Walt Whitman.

Marinella Senatore,
Slow Walk, 2017.

Otra tipología con la que la artista aborda el arte participativo es la de las "esculturas sociales", piezas en las que se combinan la entidad como obra de arte con su posible uso como dispositivo estratégico para una acción colectiva. Es el caso de *Protest Bike* (2016-2018), una bicicleta equipada con megáfono, grabadora de voz y reproductor de audio. Como escultura sobre ruedas destinada a ocupar la calle la obra se convierte en sinónimo de reclamación del espacio público y empoderamiento de los vecinos ya que, al igual que un micrófono abierto, puede ser activada por una comunidad que desea ser escuchada.

Para acabar, la muestra incluye unas obras sobre lienzo en las que Senatore mezcla pintura, fotografía y collage: un nuevo formato en el que consigue mantener tanto el dinamismo colorista como la referencia a las luchas colectivas. En opinión de la artista, la pintura en su forma canónica murió en la década de 1960, cuando la vanguardia empujó los límites del arte tradicional para canalizar las demandas sociales de la contracultura y el movimiento por los derechos civiles. Para Senatore, la única forma de lograr una pintura original hoy es subvertir su razón de ser y convertirla en un esfuerzo colectivo para amplificar las narrativas compartidas de una comunidad.

MARINELLA SENATORE

Marinella Senatore (Cava de' Tirreni, Italia, 1977) es una artista multidisciplinaria con formación en música, bellas artes y cine. Senatore ha participado en innumerables proyectos participativos con más de 8 millones de personas como participantes en 24 países de todo el mundo.

Las obras de Senatore han sido encargadas y exhibidas por instituciones internacionales, entre las que se incluyen: Museo Madre, Nápoles; Palazzo Grassi, Venecia; Moderna Museet, Estocolmo; Museo Boijmans Van Beuningen; CCA, Tel Aviv; Centro de Arte Dos de Mayo, Madrid; Serpentine Gallery, Londres; Fondazione Sandretto Re Rebaudengo, Turín; Museo de Arte Contemporáneo de Chicago; Bozar, Bruselas; Kunsthalle Sankt Gallen; Palais de Tokyo, París; BAK Utrecht; High Line, Nueva York; Centre Pompidou, París; Kunsthau Zürich; Musée d'art contemporain de Montréal; Pearl Art Museum, Shanghái; Berlinische Galerie, Berlín; MAXXI, Roma; Kästner Gesellschaft, Hannover; Museum der Moderne Salzburg; Museum VILLA STUCK, Múnich.

A lo largo de los años, *The School of Narrative Dance* ha recibido numerosos encargos de instituciones como: Centre Pompidou, París; Kunsthalle, Mannheim; MAXXI, Roma; Bienal de Venecia, 2015; Faena Art Forum, Miami; Queens Museum, Nueva York; Kunsthau, Zúrich; Villa Medici, Roma; Manifesta12; Peggy Guggenheim Collection, Venecia; Colomboscope, Sri Lanka; Palais de Tokyo, París; Blitz, Malta; Museum der Moderne, Salzburgo; Museum Villa Stuck, Múnich; CCA Tel Aviv.

La artista ha participado en las siguientes bienales de arte contemporáneo: Bienal de Venecia; Bienal de São Paulo; Bienal de Lyon; Bienal de Salónica; Bienal de Liverpool; Bienal de Atenas; Bienal de La Habana; Bienal de Gotemburgo; Bienal de Cuenca; Bienal de Pune; Bienal de Tirol del Sur; Bienal de Bangkok; y Manifesta 12, Palermo.

Bodies in Alliance Marinella Senatore

17.02.2024 - 11.05.2024

Marinella Senatore és una artista multidisciplinària amb una obra que gira a l'entorn de la creació de comunitats temporals on es reuneixen persones amb vincles comuns i diversos. Paral·lelament, sense deixar de reflexionar sobre el significat mateix de la connexió i la convivència d'aquestes comunitats, l'artista crea peces amb paper, pintura, teixits i llum amb referències habituals a la dansa, la cultura popular, la música i l'activisme.

La seva segona exposició individual a ADN Galeria, *Bodies in Alliance*, presenta la diversitat en la producció d'aquesta artista que, barrejant tradició i contemporaneïtat, transforma la realitat que envolta l'espectador.

La inauguració tindrà lloc el 17 de febrer a partir de les 12:00 i comptarà amb la presència de l'artista.

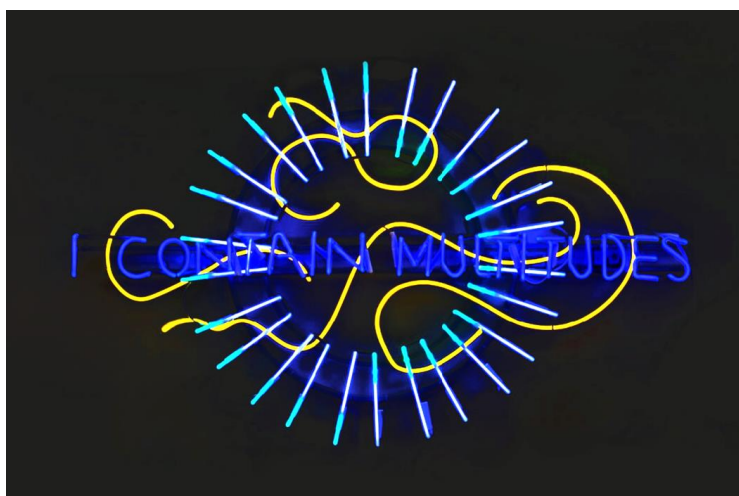
El caràcter heterogeni a l'obra de Marinella Senatore ve donat en part per la seva formació: després d'estudiar a l'Acadèmia d'Arts de Nàpols i formar-se com a violinista al Conservatori d'Avellino, es va mudar a Roma per esdevenir directora de fotografia al Centre Sperimentale di Cinematografia. Durant aquests anys formatius, Senatore es va involucrar en l'activisme feminista i ecològic. Ambdues preocupacions queden paleses a la seva obra, ja sigui a partir de l'ús de materials reciclats i de baix consum, o en l'aparició d'imatges i lemes directament presos d'aquestes lluites. D'aquesta formació i aquestes inquietuds ha sorgit una pràctica artística que es situa en la tradició de l'art participatiu, marcat en el seu cas per un esperit festiu i colorista, que posa èmfasi en la qüestió de la identitat passant pel cos individual i col·lectiu.

No és estrany, per tant, que aquesta exposició tingui el títol *Bodies in Alliance*, una frase que prové d'un text de la filòsofa feminista Judith Butler, on l'autora explica com l'aliança entre minories o cossos vulnerables es converteix en un acte subversiu amb capacitat transformadora per respondre a les condicions precàries del nostre temps. Senatore pren aquestes idees i les posa en pràctica afavorint la creació de comunitats, facilitant-los el diàleg i l'espai per trobar-se, sense donar instruccions tancades als participants: ella estableix acuradament les condicions per la trobada, però són els participants els que decideixen el guió de l'actuació i el marc cultural inicial.

En aquest sentit destaca la sèrie d'obres que, reunides sota l'epígraf de *The School of Narrative Dance* (2012-en curs), congrega persones voluntàries mitjançant una convocatòria oberta. L'escola consta de tallers, actuacions i desfilades que posen l'accent en el poder emancipador de la narració, l'agència i l'acció pública. Els esdeveniments organitzats, que varien en funció de les característiques pròpies del territori on es produeixen, es centren en els participants, als quals s'anima a cantar, parlar, ballar i relacionar-se entre ells, projectant un nou espai de memòria col·lectiva i polifònica. A dia d'avui, l'escola compta amb més de 8 milions de participants arreu del món.

Aquestes experiències també alimenten la feina de l'artista al seu taller, on crea obres bidimensionals com ara collages i dibuixos, però també escultures i instal·lacions. En aquestes peces es barregen materials tan diversos com ara retalls, objectes trobats, cinta adhesiva i partitures musicals. Entre els motius abunden les siluetes humanes i els textos, d'origen també divers com ara textos filosòfics, cançons populars i lemes de manifestacions.

Un exemple d'això és la sèrie de pintures *The School of Narrative Dance. The Street* (2019), en què l'artista plasma algunes de les seves experiències amb l'escola interrompudes per la policia, o la sèrie de dibuixos *It's time to go back to streets* (2021) on representa escenes tant de l'escola com de diferents manifestacions que ha estat compilant des de 2012. Aquestes últimes són reproduccions meticuloses en llapis i carbó sobre paper, de reunions públiques amb estudiants, sindicats de treballadors, gimnastes, infermeres i bandes de música, on els seus cossos col·lectius semblen interpretar un llenguatge universal inspirat en la convivència i la dignitat. Malgrat els suggeriments de moments i llocs que abasten més de cinquanta anys i moltes regions remotes, les diferències en els dibuixos es dissolen en les accions gairebé sincronitzades dels personatges.

Marinella Senatore, *I Contain Multitudes*, 2022.

També inspirada en les manifestacions públiques es presenta la sèrie *Protest Forms Memory and Celebration* que, composta per teixits brodats, recupera tant la tècnica artesanal de la costura com la solemne tradició de les banderes en desfilades i processons sacramentals. Aquestes banderes, en canvi, van ser concebudes com a objectes simbòlics seculars que poden representar els projectes participatius a partir de la inclusió d'elements populars, figures i consignes que al·ludeixen a la lluita pels drets civils en termes de celebració. Els seus missatges són extrapolats directament de tallers dirigits per l'artista: demandes, preguntes o declaracions que ocupen un lloc central, amb significats socials i polítics que narren la poesia quotidiana i la saviesa col·lectiva. Senatore ha convertit sovint aquestes peces en banderes reals d'accions públiques on s'aixequen perquè la gent les vegi i les segueixi mentre els intèrprets, els vianants i els observadors casuals es fusionen en un cos col·lectiu a l'espai públic. Aquí, pengen del sostre just al centre de la sala, instigant els visitants a canviar la seva relació visual amb l'espai expositiu.

D'altra banda, les escultures de llum o *luminarias* s'han convertit en un element clau i identificatiu de Senatore. Fetes a mà amb bombetes LED i materials reciclats, aquestes peces han il·luminat llocs públics, museus i festivals d'arreu del món. Inspirant-se en les llums tradicionals del sud d'Itàlia, que també recorden les que s'utilitzen en fires i per Nadal a les ciutats espanyoles, les *luminarias* incorporen cites evocadores sobre l'empoderament i la construcció de comunitats. Així trobem les escultures *We rise by lifting others* (2023), amb cita de Robert Ingersoll, o *I contain multitudes* (2022), recordant a Walt Whitman.

Una altra tipologia amb la qual l'artista aborda l'art participatiu és la de les "escultures socials", peces en què es combina l'entitat com a obra d'art amb el seu possible ús com a dispositiu estratègic per a una acció col·lectiva. És el cas de *Protest Bike* (2016-2018), una bicicleta equipada amb megàfon, enregistrament de veu i reproductor d'àudio. Com a escultura sobre rodes destinada a ocupar el carrer, l'obra es converteix en sinònim de reclamació de l'espai públic i empoderament dels veïns donat que, com un micròfon obert, pot ser activada per una comunitat que desitja ser escoltada.

Per acabar, la mostra inclou algunes obres sobre llenç en què Senatore barreja pintura, fotografia i collage: un nou format en el qual aconsegueix mantenir tant el dinamisme colorista com la referència a les lluites col·lectives. Segons l'opinió de l'artista, la pintura en la seva forma canònica va morir a la dècada de 1960, quan la avantguarda va empènyer els límits de l'art tradicional per canalitzar les demandes socials de la contracultura i el moviment pels drets civils. Per a Senatore, l'única forma d'aconseguir una pintura original avui és subvertir la seva raó de ser i convertir-la en un esforç col·lectiu per amplificar les narratives compartides d'una comunitat.

Marinella Senatore,
Slow Walk, 2017.

MARINELLA SENATORE

Marinella Senatore (Cava de' Tirreni, Itàlia, 1977) és una artista multidisciplinària amb formació en música, belles arts i cinema. Senatore ha participat en innumerables projectes participatius amb més de 8 milions de persones com a participants en 24 països d'arreu del món.

Les obres de Senatore han estat encarregades i exhibides per institucions internacionals, entre les quals s'inclouen: Museo Madre, Nàpols; Palazzo Grassi, Venècia; Moderna Museet, Estocolm; Museo Boijmans Van Beuningen; CCA, Tel Aviv; Centro de Arte Dos de Mayo, Madrid; Serpentine Gallery, Londres; Fondazione Sandretto Re Rebaudengo, Torí; Museo de Arte Contemporáneo de Chicago; Bozar, Brussel·les; Kunsthalle Sankt Gallen; Palais de Tokyo, París; BAK Utrecht; High Line, Nova York; Centre Pompidou, París; Kunsthau Zürich; Musée d'art contemporain de Montréal; Pearl Art Museum, Xangai; Berlinische Galerie, Berlín; MAXXI, Roma; Kästner Gesellschaft, Hannover; Museum der Moderne Salzburg; Museum VILLA STUCK, Munic.

Al llarg dels anys, *The School of Narrative Dance* ha rebut nombrosos encàrrecs d'institucions com: Centre Pompidou, París; Kunsthalle, Mannheim; MAXXI, Roma; Biennial de Venècia, 2015; Faena Art Forum, Miami; Queens Museum, Nova York; Kunsthau, Zurich; Villa Medici, Roma; Manifesta12; Peggy Guggenheim Collection, Venècia; Colomboscope, Sri Lanka; Palais de Tokyo, París; Blitz, Malta; Museum der Moderne, Salzburg; Museum Villa Stuck, Munic; CCA Tel Aviv.

L'artista ha participat en les següents biennals d'art contemporani: Biennial de Venècia; Biennial de São Paulo; Biennial de Lió; Biennial de Salònica; Biennial de Liverpool; Biennial d'Atenes; Biennial de l'Havana; Biennial de Gotemburg; Biennial de Cuenca; Biennial de Pune; Biennial de Tirol del Sud; Biennial de Bangkok; i Manifesta 12, Palerm.